

**NATUURTOETS UITBREIDING AGRARISCH
BEDRIJF AAN DE VLEGVELDSTRAAT 4A TE
DEURNINGEN**

**NATUURTOETS UITBREIDING AGRARISCH BEDRIJF AAN DE VLEGVELDSTRAAT 4A TE
DEURNINGEN**

Uitgebracht aan: De heer Nijland
Vliegveldstraat 4a
7561 AT Deurningen

Uitgebracht door: Aequator Groen & Ruimte bv
Postbus 1171
3840 BD Harderwijk

Contactpersoon: Suzanne Weterings
06-57934566

Auteur(s): Suzanne Weterings

Versie: Definitief

Datum: 24 mei 2016

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
1.1.	Aanleiding en doel van het onderzoek	1
1.2.	Leeswijzer	1
1.3.	Methode	1
2.	HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE IN HET PLANGEBIED	2
2.1.	Huidige situatie in het plangebied	2
2.2.	Toekomstige situatie in het plangebied	4
3	FLORA- EN FAUNAWET, REGELGEVING EHS EN RODE LIJSTEN	6
3.1.	Flora- en Faunawet	6
3.2.	Regelgeving EHS	7
3.3.	Rode Lijsten	7
4.	REGELGEVING EHS EN NATUURBESCHERMINGSWET	9
4.1	Toets EHS	9
4.1	Toets Natuurbeschermingswet	9
5	BESCHERMDE SOORTEN	10
5.1.	Beschermde soorten in en rond het plangebied	10
5.2.	Toets Flora- en Faunawet	15
6.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	17
	REFERENTIES	18
	BIJLAGE 1 VOORKOMEN VAN DOOR DE WET BESCHERMDE SOORTEN BINNEN EEN AFSTAND VAN 10 KM VAN HET PLANGEBIED (QUICKSCANHULP.NL)	20

1 INLEIDING

1.1. Aanleiding en doel van het onderzoek

De heer Nijland is voornemens zijn agrarisch bedrijf aan de Vliegveldstraat 4a te Deurningen uit te breiden. Ten behoeve van deze plannen moet onderzocht worden wat het effect van deze werkzaamheden op beschermde natuurwaarden is.

In dit onderzoek wordt gekeken naar het voorkomen van door de wet beschermde soorten planten en dieren om te bepalen of toekomstige plannen negatieve effecten hebben op deze soorten. Het kader wordt daarbij gevormd door de Flora- en Faunawet. Het beschermingsregime van de EHS is in dit geval niet relevant. Doel van dit onderzoek is het bepalen of de voorgenomen plannen in strijd zijn met de Flora- en Faunawet.

1.2. Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de huidige en toekomstige situatie in het plangebied. Hoofdstuk 3 geeft uitleg over de Flora- en Faunawet en regelgeving EHS en benoemt de verbodsbepalingen. In hoofdstuk 4 wordt de bescherming van gebieden besproken en hoofdstuk 5 gaat over de door de wet beschermde plant- en diersoorten die mogelijk door de voorgenomen werkzaamheden worden beïnvloed. In hoofdstuk 6, tenslotte, worden conclusies getrokken.

1.3. Methode

Om eventuele conflicten van de voorgenomen plannen met de wetgeving boven water te krijgen is een aantal stappen doorlopen:

- ✓ Informatie over de voorgenomen plannen is verstrekt door de opdrachtgever.
- ✓ Met behulp van verspreidingsgegevens (literatuur en internet) is nagegaan welke door de wet beschermde plant- en diersoorten in de omgeving van het plangebied voorkomen.
- ✓ Door middel van een veldbezoek op 10 mei 2016 is de feitelijke veldsituatie beoordeeld voor welke van de beschermde soorten het plangebied mogelijk van belang is. De effecten van de kap van de bomen is niet beoordeeld, omdat deze in een eerder stadium al gekapt waren.

2. HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE IN HET PLANGEBIED

2.1. Huidige situatie in het plangebied

Het plangebied, Landgoed Kaamps, is gelegen in agrarisch gebied aan de Vliegveldstraat 4a te Deurningen (zie figuur 1). Het bedrijf ligt ten zuiden van Deurningen. Het plangebied is van oorsprong een melkveehouderij. Het is in de loop der jaren uitgebreid met nevenactiviteiten, zoals een kaasmakerij, een winkel en een workshopruimte.

Figuur 1: De ligging van het plangebied (rode cirkel) aan de Vliegveldstraat 4a te Deurningen (www.googlemaps.nl)

Figuur 2 geeft een indruk van het plangebied.

Figuur 2: Indruk van het plangebied met o.a. de winkel en het restaurant (A), de planlocatie voor de nieuwe kuilen (B), de planlocatie voor de nieuwe hal voor kaasverwerking (C) en de planlocatie voor de nieuwe jongveestal en de nieuwe bedrijfswoning (D)

2.2. Toekomstige situatie in het plangebied

De kuilen bevinden zich momenteel op zandgrond. De heer Nijland wil de kuilen in de toekomst op een verharde ondergrond realiseren. De nieuwe locatie voor de kuilen overlapt voor een deel de huidige locatie van de kuilen. Daarnaast is er ten behoeve van de realisatie van de nieuwe kuilen een stukje bosopslag gekapt (meneer had hier een kapvergunning voor). Het effect van het kappen van deze bomen wordt niet beoordeeld in deze natuurtoets. Ook wordt er, ten behoeve van de realisatie van de kuilen, een oude sloot gedempt.

De heer Nijland heeft daarnaast plannen voor realisatie van een nieuwe kaasschuur voor rijping, een jongveestal en een nieuw woonhuis.

Er worden ten behoeve van de plannen geen bomen gekapt (m.u.v. bovengenoemde) en geen gebouwen gesloopt.

Figuur 3: Toekomstige inrichting plangebied met daarbij de kaasschuur (A), de kuilen (B), de nieuwe woning (C) en de jongveeststal (D)

3 FLORA- EN FAUNAWET, REGELGEVING EHS EN RODE LIJSTEN

3.1. Flora- en Faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en Faunawet in werking. De wet, waarin EU-richtlijnen voor de bescherming van soorten en het internationale CITES-verdrag voor de handel in bedreigde soorten zijn opgenomen, regelt de bescherming van plant- en diersoorten in Nederland.

Doel

Het doel van de wet is het behouden en beschermen van in het wild levende plant- en diersoorten, waarbij het “nee tenzij” principe als uitgangspunt dient. Alle activiteiten die een negatieve invloed hebben op beschermde plant- en diersoorten zijn dus verboden. Van dit verbod kan onder voorwaarden worden afgeweken.

Verbodsbepalingen

Het is verboden:

- Planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (Artikel 8).
- Dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (Artikel 9).
- Dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten (Artikel 10).
- Nesten, holen, of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (Artikel 11).
- Eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen (Artikel 12).

Zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat menselijke activiteiten niet nadelig mogen zijn voor zowel beschermde als niet beschermde plant- en diersoorten en is dus altijd van toepassing. Wanneer het niet mogelijk is om negatieve gevolgen te voorkomen, dienen de gevolgen beperkt te worden of ongedaan gemaakt te worden.

Beschermde leefomgeving

Het is, middels de Flora- en Faunawet, voor provincies mogelijk om plaatsen aan te wijzen die dienen als beschermde leefomgeving. Hierdoor kunnen plaatsen die belangrijk zijn voor het voortbestaan van plant- en/of diersoorten worden beschermd.

Beschermingsregimes

Of een soort voor bescherming in aanmerking komt hangt onder andere af van de mate waarin de soort met uitsterven bedreigd is en de zeldzaamheid. Vogelsoorten zijn niet in de tabellen opgenomen omdat de lijst erg lang zou worden, aangezien alle vogelsoorten (m.u.v. exoten) in Nederland beschermd zijn op basis van de Vogelrichtlijn, volgens het zwaarste regime. Beschermde plant- en diersoorten worden ingedeeld in 3 tabellen (zie bijlage 1) met een verschillend beschermingsregime:

- Tabel 1

In deze tabel staan de licht beschermde soorten. Het betreft met name beschermde, maar algemeen voorkomende soorten. Voor de soorten in deze tabel is vrijstelling mogelijk. Het verlenen van vrijstelling doet geen afbreuk aan de huidige, gunstige staat van instandhouding. Er dient echter voor deze soorten wel rekening te worden gehouden met de zorgplicht.

- Tabel 2

In deze tabel staan de middelzwaar beschermde soorten. Voor de soorten in tabel 2 geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode. De vereiste gedragscode moet ter goedkeuring zijn ingediend bij het ministerie van LNV. In de gedragscode wordt aangegeven hoe werkzaamheden worden uitgevoerd zodanig dat schade aan soorten geminimaliseerd wordt. Als er geen gedragscode is, moet bij overtreding een ontheffing worden aangevraagd.

- Tabel 3

In deze tabel staan de zwaar beschermde soorten. Wanneer verbodsbepalingen worden overtreden dient een ontheffing te worden aangevraagd. Deze wordt volgens een uitgebreide toetsing beoordeeld, waarbij wordt nagegaan of de ingreep afbreuk doet aan de huidige, gunstige staat van instandhouding, of er alternatieven zijn en of er sprake is van een in de wet genoemd belang.

Vogels

Alle vogels, met uitzondering van exoten, zijn in Nederland beschermd. Het is dan ook verboden om werkzaamheden uit te voeren waarbij vogels gedood of verontrust worden, of waarbij nesten of verblijfplaatsen worden verstoord. Het is verboden om gedurende het broedseizoen activiteiten te ondernemen die een negatief effect hebben op broedvogels.

3.2. Regelgeving EHS

Het ministerie van LNV heeft in 1990 de EHS geïntroduceerd. Het doel van de Ecologische Hoofdstructuur is de instandhouding en ontwikkeling van natuurgebieden en de daarin voorkomende soorten. Het bestaat uit een netwerk van natuurgebieden in Nederland. De EHS is opgebouwd uit bestaande gebieden, zoals de Veluwe, en wordt uitgebreid met de ontwikkeling van nieuwe natuur. Variatie in verschillende typen natuur zijn daarbij belangrijk. Om verschillende typen natuur te verbinden wordt gebruik gemaakt van bijvoorbeeld ecoducten en faunapassages.

De EHS kent een “nee, tenzij” beginsel: ontwikkelingen in de EHS mogen geen significant negatieve effecten hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden, tenzij aangetoond wordt dat sprake is van groot openbaar belang, geen reële alternatieven aanwezig zijn én effecten worden voorkomen. Rest-effecten moeten worden gecompenseerd. De EHS kent geen externe werking.

3.3. Rode Lijsten

Op de Rode Lijsten staan soorten die zich in Nederland voortplanten. Het gaat daarbij om soorten die speciale aandacht nodig hebben om te voorkomen dat ze met uitsterven bedreigd raken. De Rode Lijsten hebben een signaleringsfunctie en ze hebben geen juridische status. Soorten die op de Rode Lijst staan hebben niet per definitie een beschermingsstatus. Daarvoor is opname onder de Flora- en Faunawet nodig. De soorten worden verdeeld in 8 categorieën:

- Uitgestorven op wereldschaal

- In het wild uitgestorven op wereldschaal
- Verdwenen uit Nederland
- In het wild verdwenen uit Nederland
- Ernstig bedreigd
- Bedreigd
- Kwetsbaar
- Gevoelig

4. REGELGEVING EHS EN NATUURBESCHERMINGSWET

4.1 Toets EHS

Het plangebied is niet gelegen in een EHS gebied. De EHS kent geen externe werking. Er treedt dan ook geen conflict op met regelgeving van de EHS.

4.1 Toets Natuurbeschermingswet

Er liggen geen Natura2000 gebieden binnen een afstand van 3 km van het plangebied. De plannen conflicteren niet met de Natuurbeschermingswet.

5 BESCHERMDE SOORTEN

Door gebruik te maken van verspreidingsgegevens is achterhaald, welke beschermde soorten in de laatste 5 jaar in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen. De gegevens zijn verkregen met behulp van de QuickScanhulp (www.quickscanhulp.nl). Gedurende een veldbezoek uitgevoerd op 10 mei 2016 is vervolgens bepaald, welke van de soorten uit de omgeving mogelijk geschikt leefgebied vinden in het plangebied (zie bijlage 1).

5.1. Beschermde soorten in en rond het plangebied

Vogels

In het plangebied en de directe omgeving komen zeer waarschijnlijk een aantal soorten vogels voor. Het plangebied en de omgeving van het plangebied biedt mogelijk broedgelegenheid aan vogels.

Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens zijn 8 soorten vleermuizen waargenomen binnen een afstand van 10 km van het plangebied: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis, baardvleermuis en franjestaart. Alle inheemse soorten vleermuizen zijn opgenomen in tabel III van de Flora- en Faunawet. Ze zijn allemaal zwaar beschermd.

Als verblijfplaats maken diverse soorten vleermuizen gebruik van gebouwen en bomen. Er worden ten behoeve van de plannen geen gebouwen gesloopt.

De connectiviteit met het landschap staat voor de mate waarin een individu gebruik maakt van de bestaande lijnen en structuren om te “pendelen” tussen verblijfplaats en foerageergebied. Voor diverse soorten geldt dat deze connectiviteit hoog is. Indien structuren in het landschap verdwijnen heeft dit mogelijk een negatieve invloed op soorten met een hoge connectiviteit.

Het plangebied biedt mogelijk geschikt foerageergebied aan onder andere gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis. Er is in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied voor vleermuizen aanwezig.

Onderstaande tabel beschrijft de verblijfplaatsen en het foerageergebied van deze soorten.

Tabel 1 Verblijfplaatsen en foerageergebied vleermuizen

Naam	winterverblijf	kraamverblijf	zomerverblijf	paarverblijf	Foerageergebied	Connectiviteit
Gewone Dwergvleermuis	gebouwen, zwak gebufferde objecten	gebouwen	gebouwen, bomen	gebouwen, bomen	overall	Laag
Rosse vleermuis	bomen, hoge gebouwen	Bomen (gebouwen)	bomen, zolders	Bomen	natte gebieden, weilanden, steden (verlichting)	Laag
Watervleermuis	bomen, gebufferde objecten	bomen, zolders, gebouwen, bruggen/duikers	bomen, kerken, zwak gebufferde objecten	bomen, gebufferde objecten	water, bossen, parken	Hoog

Baardvleermuis	gebufferde objecten	(warme) zolders, gebouwen	(warme) zolders, bomen, gebouwen	gebufferde objecten	kleinschalig agrarisch gebied, bossen	Hoog
Tweekleurige vleermuis	grotten, kelders, spleten in hoge gebouwen	gebouwen, onder daklijsten en op zolders, in vleermuis-kasten, maar ook in bomen en rotsspleten	muurspleten en zolder-ruimten van hoge gebouwen	Hoge gebouwen en rotswanden	stedelijk gebied, polders, weilanden, bosranden (als rosse vleermuis en laatvlieger)	Laag (oriëntatie op basis van hoge objecten)
Gewone Grootvleermuis	bomen, zolders, gebufferde objecten, kasten	bomen, zolders, gebouwen	bomen, zolders	bomen, zolders, gebufferde objecten	bos, kleinschalig landschap, tuinen	Hoog
Laatvlieger	gebouwen, zwak gebufferde objecten	gebouwen, zolders	gebouwen, zolders	Gebufferde objecten	stedelijk gebied, polders, weilanden, bosranden	Laag
Franjestaart	bomen, gebufferde objecten	bomen, zolders	bomen, zolders	bomen, gebufferde objecten	bossen, heide, droge greppels, grasland en stallen	Hoog
Ruige dwergvleermuis	bomen, houtstapels, gebouwen		bomen, zolders	bomen, gebouwen	natte gebieden, bos	Laag

Overige zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens is het voorkomen van diverse soorten licht beschermde zoogdieren bekend in de omgeving van het plangebied. Zo zijn er in de omgeving van het plangebied bijvoorbeeld waarnemingen gedaan van de licht beschermde egel, haas en mol. Daarnaast zijn er op een afstand van minder dan 10 kilometer middelzwaar beschermde edelherten, wilde zwijnen, steenmarters en eekhoorns en zwaar beschermde dassen, boommarters, eikelmuizen, veldspitsmuizen en waterspitsmuizen waargenomen.

Het edelhert lijkt een voorkeur te hebben voor bosgebieden die grenzen aan grasgebieden en rivierdalen met oibossen. In de winter moet er gras binnen bereik zijn en ook de aanwezigheid van (drink)water is belangrijk. Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan het edelhert.

Het wild zwijn komt voor in droge en natte voedselrijke loofbossen en gemengde bossen. Hij heeft een duidelijke voorkeur voor eiken- en beukenbossen aangezien daar in de herfst veel eikels en beukenootjes (de zogenaamde 'mast') te vinden zijn. Een voorwaarde die wilde zwijnen aan een bos stellen is de aanwezigheid van natte/moerassige plaatsen, waar ze in zogenaamde 'zoelen' (ondiepe poelen) modderbaden kunnen nemen. Het plangebied vormt geen potentieel leefgebied voor het wild zwijn.

De steenmarter is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden (de steenmarter is een 'cultuurvolger'). Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt. Er zijn geen sporen van steenmarters aangetroffen tijdens het veldbezoek. Het plangebied doet mogelijk dienst als foerageergebied voor steenmarters.

De eekhoorn leeft vooral in boszomen van naaldbossen of gemengd bos. De soort komt ook veelvuldig voor in loofbos met een rijke ondergroei, houtwallen, tuinen, en parken in een beboste omgeving. De leeftijd van het bos is bepalend; rijpe boomzaden vormen een belangrijke voedselbron (Twisk et al, 2010). Er worden ten behoeve van de plannen geen bomen gekapt.

Dassen komen voor in allerlei landschapstypen, bij voorkeur in een combinatie van hellingen met verspreide bosjes, heggen of houtwallen en een kleinschalig akker- en weidegebied. Belangrijk zijn het voedselaanbod, dekkingsmogelijkheden en weinig verstoring. Dassen zijn overwegend in de nacht actief. Er zijn in het plangebied geen sporen van dassen aangetroffen. Het plangebied vormt een potentieel foerageergebied voor de das.

De boommarter heeft een voorkeur voor oudere en rijk gestructureerde bossen. Indien voldoende bosjes en lijnvormige elementen aanwezig zijn, wordt de soort ook waargenomen in agrarische landschappen. Het plangebied biedt geen potentieel geschikt leefgebied aan de boommarter. Er worden ten behoeve van de plannen geen bomen gekapt.

In Nederland wordt de eikelmuis aangetroffen in Zuid-Limburg en sporadisch in Zeeuws-Vlaanderen. In Zuid-Limburg valt het verspreidingsgebied samen met het voorkomen van kalksteen in de bodem. Vermoed wordt dat deze eikelmuisen afkomstig zijn van populaties uit de kust van België, waar de eikelmuis meer verspreid voorkomt en talrijker is. Eikelmuisen leven zowel in bomen en struiken als op de grond. Ze leven voornamelijk in structuurrijke loofbossen in glooiend gebied, het liefst begroeid met eiken, maar ze komen ook voor in naaldbossen, boomgaarden, kleinschalig agrarisch cultuurlandschap en parklandschap in dorpsranden. Er worden in het plangebied geen eikelmuisen verwacht.

De veldspitsmuis is gebonden aan kleinschalig agrarisch cultuurlandschap dat niet te intensief beheerd wordt. Hij komt voor in overgangsvegetaties, lintvormige landschapselementen, opgaande kruidenvegetaties en overhoekjes. En ook in aanliggende, braakliggende of niet begraasde kruidenvegetaties, zoals boomgaarden, kan de soort worden aangetroffen. In gebouwen komt hij zelden voor. De veldspitsmuis heeft een voorkeur voor kleinschalige landschappen met een open karakter, waar ze zich bij voorkeur ophoudt in vegetaties met een gesloten en goed ontwikkelde kruidlaag. In Nederland komt de veldspitsmuis slechts in enkele delen van Nederland voor. In Zeeuws-Vlaanderen en het uiterste oosten van Overijssel. Het oosten van Overijssel staat mogelijk in verbinding met populaties in Duitsland.

De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Hij komt voor bij beken, rivieren, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt. Ook wordt hij veelvuldig aangetroffen langs de binnenduinrand, natuurlijke duinmeren en kunstmatige infiltratiegebieden. De waterspitsmuis komt alleen daar voor waar bodembedekkende vegetatie aanwezig is en waar binnen een straal van 500 meter water is te vinden. Bovendien moet er in de oevers voldoende schuilmogelijkheid zijn waar de waterspitsmuis zich kan terugtrekken om zijn prooi op te eten (bron: zoogdiervereniging.nl). Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied voor de waterspitsmuis.

Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens (www.ravon.nl) is het voorkomen bekend van enkele licht beschermde soorten in de omgeving van het plangebied. Daarnaast het is voorkomen bekend van de zwaar beschermde heikikker, kamsalamander, poelkikker en boomkikker op een afstand van minder dan 10 kilometer van het plangebied.

De heikikker is een laaglandsoort die voornamelijk wordt aangetroffen in hoog- en laagvenen, op heide, in beekdalen, klei-op-veen en komkleigebieden en soms ook in uiterwaarden. De soort maakt bij voorkeur gebruik van relatief voedselarme wateren. In klei- en veenweidegebieden wordt ook voortplanting geconstateerd in meer voedselrijke sloten. Uit verspreidingsgegevens blijkt de heikikker een vennensoort bij uitstek. De soort wordt nauwelijks aangetroffen in intensief gebruikt agrarische landschap, rond infrastructuur en bebouwing (Creemers en van Delft, 2009). Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan de heikikker.

Kamsalamanders komen voornamelijk voor in de wat diepere en licht voedselrijke wateren op landgoederen, in beekdalen en in het rivierengebied. Het landhabitat bestaat uit loofbossen en kleinschalige cultuurlandschappen, vooral op zand- en rivierkleigronden. De soort wordt zelden waargenomen in akkerbouwgebieden. De soort is goed vertegenwoordigd op de overgang van agrarisch gebied (en halfnatuurlijk grasland) naar bos (Creemers & van Delft, 2009). De plannen hebben geen nadelige gevolgen voor kamsalamanders.

De poelkikker komt in Nederland vooral in het Oosten en Zuiden voor. Het is een zon- en warmteminende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. En het water is vaak vrij omvangrijk of maakt deel uit van een groter complex van wateren. De poelkikker is een kritische soort, die houdt van voedselarm, schoon water. Hij heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. Hij komt voor in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden, en in uiterwaarden. Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan de poelkikker.

De boomkikker houdt oorspronkelijk van de overstromingsvlaktes van de grote rivieren. In een kleinschalig en nat landschap voelt hij zich echter ook thuis. Dan moeten er wel geïsoleerde wateren in de buurt zijn, waar larven kunnen opgroeien. Dit zijn bij voorkeur ondiepe en tijdelijke plassen of poelen die volledig in de zon liggen. Er mag niet teveel oeverbegroeiing zijn en absoluut geen vis in het water. Het liefst heeft de boomkikker drogere bosjes en houtwallen in de buurt. Ook droge sloten en extensief beheerde weilanden met veel grote pollen brandnetels of bramen zijn aantrekkelijk voor de boomkikker. De grote, stevige bladeren van braam of els gebruikt de boomkikker om op te zonnen, insecten te vangen of om onder te schuilen tegen roofdieren. Het leefgebied van de boomkikker bestaat uit vijf tot tien kleine en grotere wateren. Die mogen dan niet meer dan 500 meter uit elkaar liggen, omdat de boomkikker anders moeite heeft ze te bereiken. Het leefgebied (20 tot 200 hectare) heeft veel houtwallen, hagen en singels die zorgen voor een gevarieerde landbiotoop. Dit betekent wel dat er een intensief hakhout- en begrazingsbeheer nodig is om het water open te houden en de houtige elementen structuur te geven. Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan de boomkikker.

Reptielen

Er komen op een afstand tot 10 kilometer van het plangebied middelzwaar beschermde levendbarende hagedissen voor en zwaar beschermde hazelwormen voor.

De levendbarende hagedis heeft een diverse habitatkeuze. Wel wordt de soort vooral in heidegebieden, hoogvenen en open bossen waargenomen. Tevens zijn waarnemingen bekend langs infrastructuur (bermen) (Creemers & van Delft, 2009). Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied voor de levendbarende hagedis.

Vindplaatsen van hazelwormen liggen voornamelijk in bos- en heidegebieden op de pleistocene zandgronden. Het voorkeurs habitat bestaat uit enigszins vochtige, met dichte vegetatie bedekte gebieden. De meeste waarnemingen hebben betrekking op bos- en heideterreinen (Creemers & van Delft, 2009). Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan de hazelworm.

Vissen en zoetwatermollusken

Uit verspreidingsgegevens van vissen komt naar voren dat er in de omgeving van het plangebied (op een afstand van maximaal 10 kilometer) middelzwaar beschermde kleine modderkruipers voorkomen.

Kleine modderkruipers komen voor in sloten, beken, rivierarmen en meren en geven de voorkeur aan stilstaande en langzaam stromende wateren met voldoende waterplanten en voedselorganismen (www.minlnv.nl). Er wordt ten behoeve van de plannen een sloot gedempt. Deze sloot is op meerdere plaatsen dichtgegroeid en staat op meerdere plaatsen droog. Het water stroomt niet en er zijn hoegenaamd geen waterplanten aanwezig (zie figuur 4). Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied voor modderkruipers.

Figuur 4: te dempen sloot

Ongewervelden

Uit verspreidingsgegevens blijkt het voorkomen van de zwaar beschermde rouwmantel, heideblauwtje, keizersmantel en gevlekte witsnuitlibel op een afstand van minder dan 10 kilometer van het plangebied.

De rouwmantel komt voor in gevarieerde, open bossen met wilgen op vochtige, zonnige plaatsen. Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan de rouwmantel.

Het heideblauwtje is een schaarse standvlinder die leeft op heidevelden met voldoende variatie, vaak op de overgang van droge naar natte heidevelden. De rupsen leven vooral op jonge heideplanten. Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan het heideblauwtje.

De keizersmantel komt voor in bosranden, kapvlakten en brede bospaden met kruidenrijke zomen, waar een hoge dichtheid viooltjes aanwezig is en een bloemrijke ruigte met geschikte nectarplanten. Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan de keizersmantel.

De gevlekte witsnuitlibel komt in verschillende biotopen voor, met name verlandingszones en laagveenmoerassen (Kalkman, 2004b). De soort komt ook bij matig voedselrijke bosplassen en niet te zure vennen voor, veelal met een uitgebreide oevervegetatie.

Planten

Volgens verspreidingsgegevens komen de volgende middelzwaar beschermde soorten vaatplanten binnen een afstand van 5 kilometer van het plangebied voor: daslook, rapunzelklokje, rietorchis, wilde gagel, wilde marjolein, bosorchis, brede orchis, gevlekte orchis, grote keverorchis, jeneverbes, k, kleine zonnedaauw, klein glaskruid, klokjesgentiaan, lange ereprijs, prachtklokje, ronde zonnedaauw, steenanjer, steenbreekvaren, stijf hardgras, tongvaren, waterdrieblad, welriekende nachtorchis en kruipend moerasscherm. Het plangebied bestaat uit agrarisch gebied. In het plangebied komen een aantal veelvoorkomende plantensoorten voor, zoals paardenbloem, kruipende boterbloem en smalle weegbree. Er worden geen beschermde plantensoorten verwacht.

5.2. Toets Flora- en Faunawet

Vogels

Als de bouwwerkzaamheden in het broedseizoen (maart – juli) worden uitgevoerd, zal dat leiden tot verstoring van de in de omgeving broedende (weide)vogels, wat strijdig is met artikel 11 van de Flora- en Faunawet. Het is dan ook van belang om met de werkzaamheden te beginnen buiten het broedseizoen van de weidevogels, om overtreding van artikel 11 te voorkomen.

Wanneer voor het broedseizoen gestart wordt met de werkzaamheden is het de verwachting dat er, vanwege de verstoring, geen broedvogels vestigen in het gebied. Indien er toch in het plangebied vogels tot broeden komen, moeten de werkzaamheden worden gestaakt tot na het broedseizoen. Het is daarom aan te raden om maatregelen te nemen die eventueel broeden voorkomen, zoals het afdekken van zandhopen en het direct afvoeren van materiaal.

Vleermuizen

Er worden geen gebouwen gesloopt en er worden geen bomen gekapt.

Het plangebied biedt mogelijk geschikt foerageergebied aan gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis. Er is in de omgeving voldoende vergelijkbaar gebied aanwezig, waardoor significante aantasting van het foerageergebied uitgesloten kan worden.

Overige zoogdieren

Het plangebied vormt een geschikt leefgebied voor een aantal licht beschermde zoogdieren als mol, egel, veldmuis etc. Voor de licht beschermde soorten geldt een vrijstelling van ontheffing voor ruimtelijke ontwikkelingen. Mogelijk doet het plangebied dienst als foerageergebied voor steenmarters en dassen. Er is in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig, zodat de plannen niet zullen leiden tot significante aantasting van het foerageergebied.

Reptielen

Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan beschermde soorten reptielen. Uitvoering van de plannen conflicteert dan ook voor wat betreft reptielen niet met de Flora- en Faunawet.

Amfibieën

Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan beschermde soorten amfibieën. Uitvoering van de plannen conflicteert dan ook voor wat betreft amfibieën niet met de Flora- en Faunawet.

Vissen

Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan beschermde vissen. Uitvoering van de plannen conflicteert dan ook voor wat betreft ongewervelden niet met de Flora- en Faunawet.

Ongewervelden

Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan beschermde soorten ongewervelden. Uitvoering van de plannen conflicteert dan ook voor wat betreft ongewervelden niet met de Flora- en Faunawet.

Planten

Het plangebied biedt een geschikte leefomgeving aan de schubvaren. Uitvoering van de plannen conflicteert dan ook voor wat betreft planten met de Flora- en Faunawet.

6. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

- Mogelijk komen enkele licht beschermde soorten, zoals mol, egel en veldmuis voor in het plangebied. In de omgeving is echter voldoende vervangend leefgebied aanwezig. Daarnaast zijn deze soorten vrijgesteld voor ruimtelijke ontwikkelingen.
- De bouwwerkzaamheden dienen buiten het broedseizoen van vogels aan te vangen om mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en Faunawet te voorkomen. In grote lijnen loopt het broedseizoen van half maart tot half juli.
- Het plangebied en de directe omgeving bieden mogelijk een geschikt foerageergebied voor verschillende soorten vleermuizen. Er is in de omgeving voldoende vergelijkbaar gebied aanwezig, zodat de plannen niet zullen leiden tot een significante aantasting van het foerageergebied.
- Het plangebied en de directe omgeving bieden mogelijk een geschikt foerageergebied voor steenmarters en dassen. Er is in de omgeving voldoende vergelijkbaar gebied aanwezig, zodat de plannen niet zullen leiden tot een significante aantasting van het foerageergebied.

REFERENTIES

- Bos B. en Wasscher, M. (1997) Veldgids Libellen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wijnhoff, De Vlinderstichting 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea. – Nederlandse fauna 7 . Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.
- Broekhuizen et al. (1992) Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht
- Bruijn, J. de. (2006) Inventarisatie van de noordse woelmuis en de waterspitsmuis in de gebieden groene punt, schapenwei en breede water (voornes Duin). Inventarisatie in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet. Strix/NWC, Dordrecht.
- Bruyne, R. de (2004) Nauwe korfslak *Vertigo angustior* Jeffreys 1830, gebaseerd op gegevens tot het jaar 2002. EIS Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Creemers R., Van Delft, J. (2009) De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9, KNNV Uitgeverij Utrecht
- Cuppen, J.G.M., G. van Dijk, B. Koese & O. Vorst (2006) De brede geelgerande waterroofkever *Dytiscus latissimus* in Zuidwest-Drenthe. – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- De Nie, H.W. (1997) Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen, Media Publishing, Doetinchem.
- Dienst Regelingen (2011) Huismus, *Passer domesticus*, Soortenstandaard
- DHV (2009) Natura2000 beheerplan De Veluwe, werkversie
- EIS-Nederland, De Vlinderstichting & Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2007) Waarnemingenverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen, EIS-Nederland, Assen.
- Gmelig Meyling, A.W., de Bruyne, R.H., Boesveld, A. (2009) Onderzoek naar de verspreiding van de Wijngaardslak *Helix pomatia* op basis van bestaande gegevensbronnen, Stichting ANNEMOON
- Janssen en Schaminée (2008) Europese Natuur in Nederland, Soorten van de habitatrichtlijn, KNNV Uitgeverij, Utrecht
- Huijbregts, H. (2004a) Gestreepte waterroofkever *Graphoderus bilineatus* (Degeer, 1774). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Huijbregts, H. (2004b) Heldenbok *Cerambyx cerdo* Linnaeus, 1758. – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Huijbregts, H. (2004c) Juchtleerkever *Osmoderma eremita* (Scopoli, 1763). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Kalkman, V.J. (2004) Zeggekorfslak *Vertigo moulinsiana* (Dupuy, 1849). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Kalkman, V.J. (2004a) Groene glazenmaker *Aeshna viridis* Eversmann, 1836. EIS, Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Kalkman, V.J. (2004b) Gevlekte witsnuitlibel *Leucorrhinia pectoralis* (Charpentier 1825), EIS, Nederland, www.naturalis.nl/eis
- Ketelaar, R., Ruiters, E.J., Uilhoorn, H.M.G. (2007) Habitatkeuze van de Noordse winterjuffer (*Sympecma paedisca*) in Nederland, Brachytron 11
- Klausnitzer, B. (1991) Die Käfer Mitteleuropas L1, Goecke & Evers, Krefeld
- Klausnitzer, B. (1994) Die Käfer Mitteleuropas L2, Goecke & Evers, Krefeld
- Landschap Overijssel (2011) Boomkijkers duurzaam tussen Aamsveen en Witte Veen. Landschap
- Limpens et al. (1997) Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie, Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht
- N005-4410126FKO-wga-V03-NL

- Limpens et al, (2010) Handleiding Vleermuizen en Planologie, Zoogdierverseniging
- Ministerie van LNV en VROM (2008) Spelregels EHS, beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS, brochure
- Nie, Henrik W. de, 1997. Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen. Media publishing Int. BV, Doetinchem.
- Smit, J.T. Het vliegend hert (2005) www.science.naturalis.nl.
- Smit, J.T. (2007) Actuele en potentiële verspreiding van het vliegend hert in Nederland. – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Timmermans et al. (2004) Gewone rivierkreeft *Astacus astacus* (Linnaeus, 1758), EIS Nederland, www.naturalis.nl/eis
- Twisk, P., Diepenbeek, A., Bekker, JP., (2010) Veldgids Europese zoogdieren, KNNV Uitgeverij, Zeist
- Van Loon, A.J. (2004) Zwartrugbosmier *Formica pratensis* Retzius, 1783.-EIS-Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Van Loon, A.J. (2004) Kale bosmier *Formica polycetena* Förster, 1850.-EIS-Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Van Loon, A.J. (2004) Stronkmier *Formica truncorum* Fabricius, 1804.-EIS-Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Van Loon, A.J. (2008) Behaarde bosmier *Formica rufa* Linnaeus, 1758, Uit: Kalkman, 2008, De soorten van het leefgebiedenbeleid, EIS-Nederland.
- Van 't Veer, R., Raes, N., Scharringa, C.J.G., (2010) Weidevogels in Noord-Holland; ecologie, beleid en ontwikkelingen, Provincie Noord Holland, rapportnummer 10-004
- Visser; 1996; Invloed van wandelrecreatie op de fauna van de Amsterdamse waterleidingduinen - Een inventariserend literatuuronderzoek; IN Smit, C.; 2001; Effecten van militair gebruik en recreatie op flora en fauna – een literatuuronderzoek; Expertisecentrum LNV; nr.2001-037; Wageningen
- www.quickscanhulp.nl ("© NDFF - quickscanhulp.nl 11-05-2016 10:15:55")
- www.natuurkalender.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.vleermuisnet.nl
- www.vlinderstichting.nl
- www.wetten.overheid.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.zoogdierverseniging.nl

BIJLAGE 1 VOORKOMEN VAN DOOR DE WET BESCHERMDE SOORTEN BINNEN EEN AFSTAND VAN 10 KM VAN HET PLANGEBIED

(QUICKSCANHULP.NL)

Soort *	Soortgroep	Bescherming	Afstand	Plangebied mogelijk geschikt
Heikikker	Amfibieën	tabel III	1 - 5 km	Nee
Kamsalamander	Amfibieën	tabel III	1 - 5 km	Nee
Poelkikker	Amfibieën	tabel III	1 - 5 km	Nee
Boomkikker	Amfibieën	tabel III	5 - 10 km	Nee
heideblauwtje	Insecten - Dagvlinders	tabel III	0 - 1 km	Nee
rouwmantel	Insecten - Dagvlinders	tabel III	1 - 5 km	Nee
keizersmantel	Insecten - Dagvlinders	tabel III	5 - 10 km	Nee
Gevlekte witsnuitlibel	Insecten - Libellen	tabel III	0 - 1 km	Nee
Levendbarende hagedis	Reptielen	tabel II	0 - 1 km	Nee
Hazelworm	Reptielen	tabel III	5 - 10 km	Nee
Daslook	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km	Nee
Rapunzelklokje	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km	Nee
Rietorchis	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km	Nee
Wilde gagel	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km	Nee
Wilde marjolein	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km	Nee
Bosorchis	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Nee
Brede orchis	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Nee
Gevlekte orchis	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Nee
Grote keverorchis	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Nee
Jeneverbes	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Nee
Kleine zonnedaauw	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Nee
Klein glaskruid	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Nee
Klokjesgentiaan	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Nee
Lange ereprijs	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Nee
Prachtklokje	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Nee
Ronde zonnedaauw	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Nee
Steenanjer	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Nee
Steenbreekvaren	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Nee
Stijf hardgras	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Nee
Tongvaren	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Nee
Waterdrieblad	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Nee
Welriekende nachtorchis	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km	Nee
Kruipend moeras-scherm	Vaatplanten	tabel III	1 - 5 km	Nee
Kleine modderkruiper	Vissen	tabel II	1 - 5 km	Nee
Eekhoorn	Zoogdieren	tabel II	0 - 1 km	Ja
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km	Ja
Steenmarter	Zoogdieren	tabel II	1 - 5 km	Ja
Wild zwijn	Zoogdieren	tabel II	1 - 5 km	Nee

Baardvleermuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km	Ja
Das	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km	Ja
Eikelmuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km	Nee
Franjestaart	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km	Ja
Gewone grootoor- vleermuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km	Ja
Laatvlieger	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km	Ja
Rosse vleermuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km	Ja
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km	Ja
Veldspitsmuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km	Nee
Watervleermuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km	Ja
Edelhert	Zoogdieren	tabel II	5 - 10 km	Nee
Boommarter	Zoogdieren	tabel III	5 - 10 km	Nee
Waterspitsmuis	Zoogdieren	tabel III	5 - 10 km	Nee